

15. Odpoveď ministra životného prostredia Slovenskej republiky J. Budaja na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Svrčka podanú 15. decembra 2021 vo veci kontrol, ktoré zrealizoval Environmentálny fond

**MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Ján Budaj

*minister životného prostredia
Slovenskej republiky*

KANCELÁRIA PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 17-01-2022		
Číslo spisu: PREDS-338-1/2021		
Listy: 3/-	Prílohy: 0/-	
RZ	ZH	LU

Bratislava **13.** januára 2022
Číslo: 205/2022

Vážený pán poslanec,

dňa 17. decembra 2021 bola na Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (ďalej len „MŽP SR“) doručená Vaša interpelácia vo veci porušenia dotačnej zmluvy EF na výstavbu kanalizácie, vodovodov a ČOV. Interpeláciu mi pod číslom PREDS-338/2021 postúpil predseda Národnej rady Slovenskej republiky.

- 1. Akým spôsobom je, resp. bola vykonaná faktická kontrola realizácie diela v Obci Kravany a v Obci Vislava zo strany Environmentálneho fondu, na ktorú boli poskytnuté dotácie na základe dotačnej zmluvy č. 14711608U01 o poskytnutí podpory a dotačnej zmluvy Zmluva č. 14705008U01 o poskytnutí podpory? V prípade ak bola kontrola ukončená, aký je výsledok danej kontroly?**

V zmysle § 11 ods. 2 zákona č. 587/2004 Z. z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov: „Fond vykonáva finančnú kontrolu hospodárenia s prostriedkami fondu a dodržiavania podmienok zmluvy o poskytnutí podpory, zmluvy o poskytnutí dotácie na projekt, zmluvy o poskytnutí kompenzácie, zmluvy o poskytnutí prostriedkov fondu na účely § 4 ods. 1 písm. m), ad), aj) a ak), zmluvy o poskytnutí dotácie na účel § 4 ods. 1 písm. ai) alebo zmluvy o poskytnutí dotácie na účel § 4 ods. 2 podľa osobitných predpisov.“

V rámci výkonu finančnej kontroly na mieste bola dosiaľ pri každej obci vyhotovená 1 Čiastková správa z finančnej kontroly na mieste a vykonané 2 kontroly realizácie diela (obec Kravany – 10.03.2021 a 23.06.2021; obec Vislava – 19.01.2021 a 28.06.2021 – uvádzame v odpovedi č. 2). Odbor kontroly Environmentálneho fondu má pri každej obci otvorenú len jednu finančnú kontrolu na mieste, a to na základe vydaného poverenia riaditeľa Environmentálneho fondu, v rámci ktorej sú vykonávané jednotlivé úkony napr. podanie kvalifikovaného podnetu Úradu pre verejné obstarávanie, fyzická kontrola realizácie diela a pod. Pri fyzickej obhliadke diela v rámci finančnej kontroly na mieste sa kontroluje (overuje) skutočnosť s deklarovanými údajmi zo strany príjemcu dotácie, t.j. vykonané práce oproti fakturovaným prácam v zmysle položkovitého rozpočtu.

V rámci administratívnej finančnej kontroly sa overujú všetky skutočnosti v zmysle § 6 ods. 4 zákona č. 357/2015 Z. z. relevantné pre danú finančnú operáciu, napr. súlad žiadosti o platbu s uzavretou zmluvou o poskytnutí podpory z Environmentálneho fondu, oprávnenosť nákladov a pod., t.j. splnenie podmienok na uvoľnenie poskytnutej podpory formou dotácie.

Uvádzam, že finančná kontrola na mieste je vykonávaná na základe poverenia riaditeľa Environmentálneho fondu, pričom finančná kontrola na mieste nemusí byť vykonávaná ku každej predloženej žiadosti o platbu zo strany príjemcu dotácie, ale môže byť vykonávaná priebežne, po zrealizovaní celého diela alebo popr. len k vybranej časti diela. Finančná kontrola na mieste, ako možnosť Environmentálneho fondu, je vykonávaná takýmto spôsobom vzhľadom na úpravu administratívnej finančnej kontroly, ktorej vykonanie je povinnosťou Environmentálneho fondu ku každej predloženej žiadosti o platbu. Ako vyplýva z kontextu uvedeného, samotný výkon finančnej kontroly na mieste nemá vplyv na čerpanie dotácie z Environmentálneho fondu, t. j. „uvolňovanie“ dotácie, nakoľko za tento proces je zodpovedná administratívna finančná kontrola. Z uvedeného teda vyplýva, že administratívna finančná kontrola sa vykonáva ku každej žiadosti o platbu, z toho pri obci Kravany sa vykonávajú v súčasnosti 3 administratívne finančné kontroly (podľa predložených žiadostí o platbu) a pri obci Vislava sa vykonáva v súčasnosti 6 administratívnych finančných kontrol (podľa predložených žiadostí o platbu). Environmentálny fond skončil pri každej z uvedených obcí ku dňu vyhotovenia tejto odpovede len 1 administratívnu finančnú kontrolu, na základe čoho bolo obciam Kravany a Vislava poskytnuté kladné stanovisko Environmentálneho fondu s úhradou predložených žiadostí o platbu (faktúr vystavených dodávateľom projektu).

Súčasne si dovoľujem uviesť, že Environmentálny fond priebežne financuje projekty obcí, ktoré splnili podmienky na poskytnutie podpory, majú správne predložené doklady a do dnešného dňa neboli v daných prípadoch identifikované nedostatky. Každá obec si musí uvedomiť, že ak žiada dotáciu od štátu, musí splniť zákonné a zmluvné podmienky na poskytnutie podpory. **Obce si musia počínať tak, aby nedochádzalo k porušovaniu a obchádzaniu zákonov. Environmentálny fond svojím správaním chráni obce na Slovensku a nastavuje režim pre budúce financovanie, poskytovanie dotácií a zabezpečenie kontrolných mechanizmov v zmysle zmluvných podmienok a legislatívy SR.** Dotácia nie je dar a podlieha kontrolným mechanizmom v zmysle zákona o Environmentálnom fonde a zmluvných podmienok dotačnej zmluvy.

2. Koľko kontrol na mieste zrealizoval Environmentálny fond v roku 2021 v Obci Kravany a v obci Vislava v súvislosti s plnením vyššie uvedených dotačných zmlúv?

Environmentálny fond vykonáva v obci Kravany a v obci Vislava finančnú kontrolu na mieste na základe poverenia riaditeľa Environmentálneho fondu vydaného v súlade so zákonom č. 357/2015 Z. z. V rámci výkonu finančnej kontroly na mieste Environmentálny fond overuje súlad vykonaných prác s fakturovanými prácami, preveruje dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a dodržiavanie podmienok príslušnej zmluvy o poskytnutí podpory z Environmentálneho fondu formou dotácie. Pri výkone finančnej kontroly na mieste podal Environmentálny fond v súvislosti s projektmi obcí Kravany a Vislava Úradu pre verejné obstarávanie podnet na vykonanie kontroly dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní a to v júli 2021 a zároveň sa obrátil aj na príslušné orgány činné v trestnom konaní.

V rámci výkonu finančnej kontroly na mieste bola dosiaľ pri každej obci vyhotovená 1 Čiastková správa z finančnej kontroly na mieste a vykonané 2 kontroly realizácie diela, pričom je potrebné zdôrazniť, že napr. kontrolu realizácie diela (aj fyzická obhliadka diela) v rámci výkonu finančnej kontroly nie je potrebné vykonať pri každej predloženej žiadosti o platbu, tak ako tomu je pri administratívnej finančnej kontrole (kontrola realizácie diela „od stola“ na základe predložených dokladov), ale môže byť vykonávaná buď priebežne alebo

napr. až po zrealizovaní celého diela a to aj z dôvodu hospodárnosti vynakladania verejných prostriedkov pri výkone finančnej kontroly na mieste.

Skončenie predmetných finančných kontrol na mieste je priamo závislé na skončení kontroly dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní zo strany Úradu pre verejné obstarávanie.

3. Celkovo koľko kontrol na mieste zrealizoval Environmentálny fond v roku 2021?

Environmentálny fond vykonáva finančné kontroly na mieste na základe schváleného Plánu kontrolu na rok 2021. V roku 2021 vykonal na základe poverení riaditeľa Environmentálneho fondu celkovo 30 finančných kontrol na mieste, v rámci ktorých overoval dodržiavanie všetkých podmienok príslušnej zmluvy o poskytnutí podpory z Environmentálneho fondu formou dotácie a to vrátane kontroly verejného obstarávania ako podmienky preukázania oprávnenosti nákladov súvisiacich s projektom. Opakujem, že Environmentálny fond svojím správaním chráni obce na Slovensku a nastavuje režim pre budúce financovanie, poskytovanie dotácií a zabezpečenie kontrolných mechanizmov v zmysle zmluvných podmienok a legislatívy SR.

4. V akej frekvencii bežne vykonávajú kontroly zástupcovia Environmentálneho fondu ?

Environmentálny fond vykonáva 3 druhy finančných kontrol v súlade so zákonom č. 357/2015 Z. z. Ide o základnú finančnú kontrolu, administratívnu finančnú kontrolu a finančnú kontrolu na mieste. Finančná kontrola je súhrn činností zabezpečujúcich overovanie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti finančných operácií alebo ich častí pred ich uskutočnením, v ich priebehu a až do ich konečného vysporiadania, zúčtovania, dosiahnutia a udržania výsledkov a cieľov finančných operácií alebo ich častí, pričom takýmito finančnými operáciami sú príjem, poskytnutie alebo použitie verejných financií, právny úkon alebo iný úkon majetkovej povahy.

Základná finančná kontrola je kontrola, ktorá sa vykonáva „dovnútra“ orgánu verejnej správy, t. j. týka sa kontroly vykonávania jednotlivých činností v rámci orgánu verejnej správy súvisiacich s príjmom, s použitím alebo poskytnutím verejných financií, s právnymi úkonmi alebo s inými úkonmi majetkovej povahy. Predstavuje inštitút, ktorý má zabezpečiť predchádzaniu vzniku nedostatkov, podvodov, nezrovnalostí a korupcii pri hospodárení orgánu verejnej správy s verejnými financiami, teda najmä to, aby orgán verejnej správy nevstupoval do takých záväzkov, na ktorých plnenie nemá alebo nebude mať dostatok finančných prostriedkov.

Administratívnu finančnú kontrolu je orgán verejnej správy povinný vykonať, ak poskytne alebo poskytol verejné financie inej právnickej osobe alebo fyzickej osobe alebo ak sa verejné financie poskytujú v súlade s osobitným predpisom (finančné prostriedky určené na cieľ Európska územná spolupráca). Administratívna finančná kontrola sa vykonáva od momentu vzniku právneho nároku na poskytnutie verejných financií, a to od uzatvorenia zmluvy alebo vydania rozhodnutia o pridelení verejných financií až po ich vyplatenie a splnenie všetkých podmienok, na základe ktorých sa verejné financie poskytli. Z uvedeného vyplýva, že práve administratívna finančná kontrola je zodpovedná za čerpanie poskytnutej podpory z Environmentálneho fondu formou dotácie, teda za „uvolňovanie dotácie“.

Environmentálny fond má v zmysle zákona č. 357/2015 Z. z. povinnosť vykonávať základnú finančnú kontrolu a administratívnu finančnú kontrolu pri každej predloženej žiadosti o platbu.

Finančná kontrola na mieste je nástroj riaditeľa Environmentálneho fondu na zabezpečenie správneho a efektívneho riadenia v rámci Environmentálneho fondu. Vykonávanie finančnej kontroly na mieste je pre Environmentálny fond možnosť, nie povinnosť v zmysle zákona č. 357/2015 Z. z. a nevykonáva sa pri každej uzavretej zmluve o poskytnutí podpory z Environmentálneho fondu formou dotácie.

Finančnou kontrolou na mieste sa overuje hospodárnosť, efektívnosť, účinnosť a účelnosť vynakladania verejných financií ako aj dodržanie cieľov finančných operácií alebo ich častí bez časového obmedzenia, resp. vo väzbe na povinnosť uchovávanía dokladov súvisiacich s finančnou operáciou. Finančnou kontrolou na mieste sa overuje celkový súlad informácií deklarovaných zo strany povinnej osoby prostredníctvom predložených dokladov so skutočnosťou (napr. skutočné dodanie tovarov, služieb a prác, účtovníctvo povinnej osoby, personálne výdavky, napĺňanie horizontálnych princípov, súlad realizácie finančnej operácie s podmienkami dohodnutými v zmluve a pod.).

5. V akej lehote Environmentálny fond spravidla vyhotovuje správu z kontrol?

Z administratívnej finančnej kontroly/finančnej kontroly na mieste sa vypracováva návrh správy/čiastkovej správy (ak boli zistené nedostatky) a správa/čiastková správa.

Ak boli administratívnou finančnou kontrolou/finančnou kontrolou na mieste zistené nedostatky, oprávnená osoba vypracuje návrh správy/čiastkovej správy, v ktorom sa uvedú najmä skutočnosti uvedené v § 22 ods. 3 zákona č. 357/2015 Z. z., o. i. je potrebné uviesť zistené nedostatky spolu s návrhmi odporúčaní na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku, lehotu na prijatie opatrení a predloženie písomného zoznamu opatrení prijatých na nápravu nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku.

Oprávnená osoba vykonávajúca administratívnu finančnú kontrolu/finančnú kontrolu na mieste vyhodnotí opodstatnenosť námietok predložených povinnou osobou a spôsob vysporiadania sa s námietkami uvedie v správe/čiastkovej správe. Opodstatnené námietky sa zohľadnia v správe/čiastkovej správe, napr. vypustením nedostatku zo správy/čiastkovej správy, znížením závažnosti nedostatku a pod. Neopodstatnené námietky sa uvedú v správe/čiastkovej správe spolu s odôvodnením ich neopodstatnenosti.

Administratívna finančná kontrola/finančná kontrola na mieste je skončená zaslaním správy z administratívnej finančnej kontroly/finančnej kontroly na mieste povinnej osobe. Zaslaním čiastkovej správy je skončená tá časť administratívnej finančnej kontroly/finančnej kontroly na mieste, ktorej sa čiastková správa týka.

Na základe vyššie uvedených skutočností možno konštatovať, že nie je možné určiť štandardizovaný termín pre vyhotovenie správy z administratívnej finančnej kontroly/finančnej kontroly na mieste nakoľko uvedené je závislé od mnohých faktorov, napr. súčinnosť kontrolovaného, rozsah zistení z výkonu finančnej kontroly a pod.

6. Prečo poveril Environmentálny fond kontrolou obstarávania v Obci Kravany a v Obci Vislava Úrad pre verejné obstarávanie?

Je potrebné si uvedomiť, že Environmentálny fond sa musí správať ako dobrý hospodár, preto v rámci výkonu finančnej kontroly na mieste podal Úradu pre verejné obstarávanie kvalifikovaný podnet na vykonanie kontroly dodržiavania zákona o verejnom obstarávaní na základe predbežných zistení v rámci výkonu finančnej kontroly a v súlade s cieľmi finančnej kontroly v zmysle § 6 ods. 3 zákona č. 357/2015 Z. z.

7. V ktorých obciach bola v roku 2020 a v roku 2021 uskutočňovaná kontrola verejného obstarávania?

Výkon finančných kontrol nebol v minulosti realizovaný v takom rozsahu, aký je potrebný pri poskytovaní verejných prostriedkov a na aký poukázal Odbor vnútorného auditu MŽP SR.

Environmentálny fond začal vykonávať kontrolu verejného obstarávania v roku 2021 a to v rámci výkonu každej finančnej kontroly na mieste. Environmentálny fond nevykonával v predchádzajúcom období (rok 2020 a skôr) kontrolu verejného obstarávania v žiadnej fáze poskytovania, resp. čerpania podpory z Environmentálneho fondu.

Environmentálny fond v súčasnosti nastavuje riadiace kontrolné mechanizmy vo vzťahu k hospodárnemu, efektívnemu, účinnému a účelnému hospodáreniu a vynakladaniu verejných financií, pričom verejné obstarávanie predstavuje jednu zo základných podmienok poskytovania a čerpania poskytnutej podpory z Environmentálneho fondu v nadväznosti na oprávnenosť nákladov projektov jednotlivých príjemcov dotácie z Environmentálneho fondu.

S úctou

Vážený pán
Miloš Svrček
poslanec
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:
Vážený pán
Boris Kollár
predseda
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava